

Statens vegvesen
Trafikant og kjøretøy
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

firmapost@vegvesen.no

Deres referanse: 23/68149

Dato: 02.05.2024

Høring om forslag til forskrift om etterutdanning og regodkjenning av trafikklærere

Viser til Høring om forslag til forskrift om etterutdanning og regodkjenning av trafikklærere, og vil med dette avgi Trafikkforums svar på høringen. Trafikkforums høringssvar følger oppbyggingen av høringsnotatet.

Bakgrunn for høringen

Trafikkforum anerkjenner at det er behov for høy kvalitet i føreropplæringen, og at høy kvalitet forutsetter høy kompetanse blant trafikklærerne. Vi vil dessuten peke på behovet for at førerkortkandidatene i størst mulig grad får en enhetlig føreropplæring i samsvar med mål, innhold og intensjoner i trafikkopplæringsforskriften, i læreplanverket og i GDE-rammeverket.

Nasjonal transportplan 2022–2033 uttrykker et mål om å styrke den store innsatsen for transportsikkerhet og nullvisjonen om ingen drepte eller hardt skadde i trafikken.

Regjeringens ambisjon er at det innen 2030 maksimalt skal være 350 drepte og hardt skadde i veitrafikken, hvorav maksimalt 50 drepte. Dette innebærer om lag en halvering fra dagens nivå for antall drepte. Det er en langsiktig ambisjon at ingen skal omkomme i veitrafikken i 2050. Ambisjonsnivået er høyt og krever et fortsatt løft i trafiksikkerhetsarbeidet.

Norske trafikkklærere har i utgangspunktet høy kompetanse på gruppenivå, og trafikkopplæringsforskriften setter krav til faglig utvikling. Det er viktig å legge til rette for at trafikkklærerne som gruppe fortsetter å øke den kompetansen de allerede har, og det er i den sammenheng også viktig å iverksette tiltak som ivaretar kompetanseutviklingen i hele bransjen, og samtidig kan bidra til å motvirke sprik i kompetanse på individnivå. I tillegg til å legge til rette for kompetanseheving, vil innføring av krav til etterutdanning og regodkjenning kunne bidra til like rammevilkår, siden krav til etterutdanning vil gjelde alle trafikkklærere.

Trafikkforum vil på bakgrunn av dette støtte innføring av krav til etterutdanning og regodkjenning av trafikkklærere.

Gjennom undersøkelser i bransjen, innspill fra medlemmene og resultater fra arbeidsmøter, har vi imidlertid registrert funn som tyder på at omfanget i høringsforslaget vil være i overkant belastende. På bakgrunn av dette vil vi foreslå enkelte endringer. De endringene vi foreslår vil være i samsvar med intensjonen i forslaget samlet sett, men vil ivareta et helhetsspektiv i delene 9, 10 og 11 som sikrer at den samlede belastningen blir noe mindre, ved at det blir mindre overlapp mellom ulike deler. Med de foreslåtte endringene oppfatter vi at det vil være mulig å få en bred tilslutning til etterutdanning i bransjen, og vi mener at dette vil være en styrke for bransjen på lang sikt.

Videre i høringssvaret vil vi kommentere de enkelte forslagene i høringen.

1 Virkeområde

Trafikkforum støtter forslaget om at forskriften skal omhandle etterutdanning av trafikkklærer og faglig leder, og at forskriften stiller krav til både kursarrangører og andre kurstilbydere. Det er viktig at forskriften er tydelig utformet med hensyn til hva og hvem den gjelder, og det er viktig å sette tydelige avgrensninger for hvilke aktører som omfattes av forskriften og hvilke krav som stilles til disse.

2. Definisjoner

Trafikkforum støtter i hovedsak forslaget til forskriftstekst i § 2 Definisjoner. Vi vil imidlertid knytte noen kommentarer til bokstavene d, f og g:

d. Undervisningstime.

I bokstav d foreslås det at en undervisningstime i denne forskriften skal ha en varighet på 60 minutter. Uten at vi i denne sammenheng vil ta stilling til hvor mange minutter en undervisningstime ideelt sett bør være, vil vi imidlertid påpeke at det kunne vært en fordel om varigheten av en undervisningstime blir definert på samme måte i ulike forskrifter.

f. Etterutdanningsperiode.

Trafikkforum støtter forslaget om å skille mellom godkjenningsperiode og etterutdanningsperiode, og det prinsippet som legges til grunn for dette i forslaget. Vi har imidlertid fått innspill på at etterutdanningsperioden kunne vært tre år i stedet for to år, og vil be om at dette blir vurdert særskilt.

g. Kursarrangører.

Trafikkforum støtter forslaget om å skille tydelig mellom kursarrangører og kurstilbydere, og støtter forslaget om å avgrense kursarrangører til utdanningsinstitusjoner for trafikklærere og bransjeforbund. Vi går ut fra at begrepet utdanningsinstitusjoner er presist nok, men vil likevel be om at det blir vurdert om det er behov for å beskrive (og avgrense) begrepet nærmere, f.eks. gjennom betegnelsen *akkrediterte* utdanningsinstitusjoner. Når det gjelder avgrensningen av *bransjeforbund*, støtter vi at det stilles krav til et visst antall medlemmer. Dette kravet er viktig for å unngå etablering av pro forma bransjeorganisasjoner som etableres utelukkende for å omgå det oppstilte kravet i forskriften. Det er videre viktig å balansere dette opp mot betydningen av å sikre reell organisasjonsfrihet, og det er derfor viktig at kravet ikke settes for høyt. Trafikkforum anfører at kravet om antall medlemsskoler bør være minst som foreslått, men vil primært anbefale at det stilles krav om minst 100 medlemsskoler.

3. Regodkjenning av trafikklærer og faglig leder

Trafikkforum støtter den strukturen på etterutdanningen som beskrives i § 3. Det har vært diskutert om det burde vært tatt høyde for at det finnes trafikklærere som bare underviser i tunge klasser, og om disse burde hatt en egen ordning. Det er imidlertid vanskelig å være kategorisk på at det er et reelt behov for det, før vi kjenner innholdet i de tre dagene i den generelle delen som skal gjennomføres hos kursarrangør. Trafikkforum anfører at de tre dagene i den generelle delen må ha et generelt innhold som er relevant for alle trafikklærere. Likeledes har det vært diskutert om også trafikklærere som bare underviser i klasse B og evt AM147 burde ha et klassespesifikt kurs. Innholdet i de siste to dagene beskrives imidlertid som så fleksibelt at vi mener kursarrangører og kurstilbydere bør kunne levere et tilbud som er så differensiert at det vil være mulig å finne et tilbud som er relevant for alle trafikklærere uansett bakgrunn og yrkeshverdag. Vi vil derfor støtte den skisserte strukturen slik den foreligger. Når det gjelder innhold og omfang vil vi komme tilbake til det. Trafikkforum finner det videre naturlig at regodkjenning forutsetter fornyet helse- og politiattest, og at dette dermed også er inntatt i forskriften.

4 Ikke aktive trafikklærere

Trafikkforum støtter forslaget.

5 Ikke gjennomført etterutdanning

Trafikkforum støtter den foreslåtte forskriftsteksten. Vi viser imidlertid til vår kommentar til § 2 bokstav f, der vi ber om at det vurderes om etterutdanningsperioden kan økes fra to til tre år.

6 Manglende oppfyllelse av helsekrav og politiattest

Trafikkforum støtter forslaget.

7 Regodkjenning etter mistet godkjenning

Trafikkforum støtter forslaget.

8 Om etterutdanningen

Trafikkforum støtter at forskriftsteksten presiserer at etterutdanning innebærer at trafikklærer innen godkjenningsperioden skal gjennomføre forhåndsgodkjent utdanning hos en godkjent kursarrangør samt andre kompetansehevende kurs og/eller konferanser hos kursarrangør eller -tilbydere. Trafikkforum støtter forslaget om at kursarrangører som vil tilby etterutdanning i den generelle delen skal være forhåndsgodkjent av Statens vegvesen, og også at innholdet i etterutdanningen skal være forhåndsgodkjent. Forhåndsgodkjenning av kursarrangører og innhold i etterutdanningen bidrar til både kvalitetssikring og forutsigbarhet. Trafikkforum støtter videre at kurstilbydere og kurs/konferanser skal være forhåndsgodkjent.

9 Den generelle delen av etterutdanningen

Trafikkforum støtter forslaget. Som nevnt over har det vært diskutert om det burde vært tatt høyde for at det finnes trafikklærere som bare underviser i tunge klasser, og om disse burde hatt en egen ordning. Det er imidlertid vanskelig å være kategorisk på at det er et reelt behov for det, før vi kjenner innholdet i de tre dagene i den generelle delen som skal gjennomføres hos kursarrangør. Trafikkforum anfører imidlertid at de tre dagene i den generelle delen må ha et generelt innhold som er relevant for alle trafikklærere.

Likeledes har det vært diskutert om også trafikklærere som bare underviser i klasse B og evt AM147 burde ha et klassespesifikt kurs. Innholdet i de resterende to dagene beskrives imidlertid som så fleksibelt at vi mener kursarrangører og kurstilbydere bør kunne levere et tilbud som er så differensiert at det vil være mulig å finne et tilbud som er relevant for alle trafikklærere uansett bakgrunn og yrkeshverdag. Vi vil derfor støtte den skisserte strukturen slik den foreligger.

Trafikkforum støtter forslaget om at én av de tre dagene som skal gjennomføres hos kursarrangør kan gjennomføres som nettbasert undervisning. Vi oppfatter at intensjonen er at formuleringen «nettbasert» åpner for mange muligheter, og støtter at dette best kan avgrenses ved at kursarrangør søker om, og får omsøkt innhold og undervisningsplan forhåndsgodkjent. Likeledes støtter vi at det kan søkes om godkjenning av kurs og/eller konferanser hos godkjent kursarrangør eller -tilbyder både for fysisk og nettbasert undervisning. Vi forutsetter at det kan legges til grunn at begrepet «nettbasert undervisning»

kan innebære både tradisjonell undervisning på digitale plattformer og undervisning som gjennomføres ved at kursdeltageren følger et digitalt undervisningsopplegg med ulike moduler som må gjennomføres med krav til måloppnåelse, slik som det eksempelvis kan gjennomføres i YSK.

Når det gjelder kravet om at etterutdanning iht § 9 må gjennomføres før etterutdanning iht §§ 10 og 11, ber vi om at dette vurderes på nytt. Vi ser at det er rimelig å stille krav til godkjenning som trafikkklærer for å kunne delta på etterutdanning iht §§ 10 og 11, men i de aller fleste tilfellene vil det være i varetatt uansett, siden det her er snakk om etterutdanning. Vi støtter selvfølgelig at etterutdanning iht § 9 må være gjennomført før ny godkjenningsperiode. Vi støtter også at etterutdanning iht § 9 må være gjennomført før etterutdanning iht §§ 10 og 11 blir gjennomført i tilfeller der godkjenningen er bortfalt. Men i tilfeller der godkjenningen er opprettholdt uten avbrudd, vil vi foreslå at det vurderes om etterutdanning kan gjennomføres i uavhengig rekkefølge når etterutdanningen gjennomføres i etterutdanningsperioden.

10 Etterutdanningens obligatoriske klassespesifikke tillegg

Trafikkforum støtter forslaget om at klassespesifikk etterutdanning må gjennomføres før det kan gis ny godkjenning i aktuelle klasser. Vi støtter også inndelingen i klasser som foreslått. Vi vil imidlertid anføre følgende:

- Gjennomført etterutdanning i gruppe 1 for førerkortklassene A1, A2 og A bør også gi godkjenning for gruppe 6 i førerkortklasse AM146
- Gjennomført etterutdanning i gruppe 2 for førerkortklassene C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE bør også gi godkjenning for gruppe 3 i førerkortklasse BE og B kode 96 samt gruppe 4 førerkortklasse T.
- Gjennomført etterutdanning i gruppe 4 i førerkortklasse T bør også gi godkjenning for gruppe 3 i førerkortklasse BE og B kode 96.

11 Krav til etterutdanning for faglig leder

Trafikkforum støtter i utgangspunktet forslaget. Vi har imidlertid diskutert om omfanget av etterutdanningen totalt sett kan bli i overkant belastende. Vi vil foreslå at etterutdanning for

faglig leder følger mønsteret fra den generelle delen, der minst tre dager gjennomføres hos en kursarrangør, og at faglig leder selv kan bestemme hvilke kompetansehevende kurs og/eller konferanser vedkommende ønsker å delta på hos en kursarrangør eller godkjent kurstilbyder de to resterende dagene.

Vi vil også be om at det vurderes om inntil tre dager kan gjennomføres digitalt.

12 Faglig innhold

Trafikkforum støtter intensjonen i den foreslåtte forskriftsteksten. Det er viktig å ta utgangspunkt i trafikklærer og faglig leders erfaring og kompetanse. I begrunnelsen blir det i tillegg oppfordret til erfaringsutveksling og refleksjon. Å legge til rette for erfaringsutveksling kan bidra til en mer enhetlig føreropplæring, og er slik sett en formulering som gjerne kunne vært tatt inn i forskriftsteksten. Videre støtter vi at forskriftsteksten tar høyde for at nærmere innhold fastsettes gjennom retningslinjer fra Statens vegvesen. Når vi støtter dette vil vi presisere at vi forutsetter at retningslinjene blir revidert jevnlig. Det faglige innholdet må være dynamisk, slik at det endrer seg i takt med utviklingen og skiftende behov i bransjen, og slik at kursdeltagerne opplever at det andre kurset de deltar på (og de påfølgende) ikke er identisk med tidligere kurs.

13 Kursarrangører

Trafikkforum støtter at den foreslåtte forskriftsteksten stiller opp klare og tydelige krav til kursarrangør. Det er av særlig betydning at søkeren skal oppfylle faglige og administrative forutsetninger og at det skal være nær sammenheng mellom søkerens eksisterende aktivitet og undervisningsinnhold, samtidig som det er et vilkår at kursarrangøren ikke primært tilbyr trafikkopplæring. Likeledes støtter vi at undervisningsansvarlig ikke skal være tilknyttet en trafikkskole. Vi vil imidlertid be om en særskilt vurdering knyttet til punkt 3; opplysninger om [...] undervisningslokaler. Vi forutsetter her at intensjonen med teksten er at kursarrangør beskriver standard og rammevilkår ved undervisningslokalene som skal benyttes, og ikke at kursarrangør forventes å knytte gjennomføringen til én bestemt adresse. Vi antar at det er hensiktsmessig å arrangere etterutdanning flere steder i landet, og det må dermed legges til grunn at det blir benyttet flere ulike undervisningslokaler.

Trafikkforum støtter forslaget om maksimalt 24 deltakere pr kurs. Vi vil imidlertid anføre at et angitt antall kursdeltakere ikke gir mening i tilfeller hvor det gjennomføres nettbasert undervisning som gjennomføres ved at kursdeltageren følger et digitalt undervisningsopplegg med ulike moduler som må gjennomføres med krav til måloppnåelse, slik som det eksempelvis kan gjennomføres i YSK. Når kurs gjennomføres som tradisjonell undervisning på digitale plattformer, anbefaler vi maksimalt 12 deltakere pr kurs.

14 Kurstilbydere

Trafikkforum støtter forslaget om at også andre kurstilbydere må forhåndsgodkjennes av Statens vegvesen. Vi støtter videre at søkeren skal oppfylle faglige og administrative forutsetninger, og at det også her skal være nær sammenheng mellom søkerens eksisterende aktivitet og undervisningens innhold, samtidig som det er et vilkår at kursarrangøren ikke primært tilbyr trafikkopplæring. Videre støtter vi at det må gjøres en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle vedrørende innholdet, og hvor lenge godkjenningen skal vare.

15 Registrering og krav til dokumentasjon

Trafikkforum støtter forslaget.

16 Godkjenningsgebyr

Trafikkforum støtter forslaget. Selv om regler om gebyr og gebyrsatsene sendes ut på egen høring på et senere tidspunkt, vil vi imidlertid allerede nå påpeke at vi forutsetter at det bare skal betales ett gebyr pr regodkjenning, uavhengig av antall deler (9, 10 og 11) og antall førerkortklasser (gruppe 1 - 6).

17 Unntak

Trafikkforum støtter at den foreslåtte forskriftsteksten åpner for at det kan gjøres unntak ved særlig tungtveiende grunner uten at eksempler på dette er nærmere angitt. Vi forutsetter at dette er en sikkerhetsventil som bare skal benyttes når bestemmelsene i forskriften får utilsiktede eller uønskede virkninger, som det heter i begrunnelsen. Nettopp fordi dette kan

være enkeltstående tilfeller som det ikke er mulig å forutse på forhånd, er det imidlertid viktig at en slik sikkerhetsventil finnes.

18 Saksbehandlingsregler

Trafikkforum støtter forslaget.

19 Utfyllende bestemmelse

Trafikkforum støtter forslaget.

20 Ikrafttredelse

Trafikkforum støtter forslaget.

21 Innføring

Trafikkforum støtter forslaget om at innføring av etterutdanning og regodkjenning skjer ved at trafikkførere og faglig ledere deles inn i fem grupper, slik at innfasingen blir håndterbar for kursarrangører og andre kurstilbydere. Vi vil imidlertid be om at de fem gruppene ikke blir tilfeldig sammensatt.

Faglig leder har et spesielt ansvar for å sørge for at trafikkskolen drives i samsvar med gjeldende regelverk iht trafikkopplæringsforskriften § 6-15, og skal blant annet veilede og kontrollere alle lærere som faglig leder er ansvarlig for, sørge for at undervisningspersonellet gjennomgår nødvendig faglig utvikling og foreta evaluering av undervisningen.

For å sikre at faglig leder har nødvendige forutsetninger for å utføre sine plikter iht dette, er det nødvendig å legge til rette for at faglig leder kan ta del i etterutdanning minst like tidlig som de lærerne faglig leder er ansvarlig for. Trafikkforum vil derfor anbefale at alle som har godkjenning som faglig leder må gjennomføre etterutdanning først.

23 Opphør

Trafikkforum støtter forslaget.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Kostnadene ved gjennomføring av etterutdanning vil bestå av kursavgift, utgifter til reise og evt opphold og tapt inntjening for trafikkskolen. Dersom trafikklæreren skal ha lønn under utdanning vil også dette utgjøre en betydelig kostnad for arbeidsgiver, dersom trafikklæreren ikke mottar lønn under utdanning vil trafikklæreren ha en utgift i form av tapt arbeidsfortjeneste. Innretningen på dette vil være en avtale mellom arbeidsgiver og arbeidstaker, men kostnadene vil uansett være der.

I et helhetlig perspektiv vil dette imidlertid være kostnader som påføres hele bransjen, og i lys av dette vil innføring av krav om etterutdanning være en endring i rammevilkårene. Det må legges til grunn at trafikkskolene vil dekke inn økte utgifter ved å øke prisen på sine tjenester. Krav til etterutdanning og regodkjenning vil gjelde alle trafikklærere og faglig ledere, og det kan derfor med en viss rett hevdes at ordningen ivaretar like rammevilkår. Det er likevel grunn til å bemerke at den største belastningen vil falle på små enheter som tilbyr opplæring i mange førerkortklasser.

Oppsummering

Trafikkforum støtter innføring av krav om etterutdanning og regodkjenning av trafikklærere. Vi håper imidlertid våre innspill blir hensyntatt, slik at belastningen på trafikklærere og trafikkskoler ikke blir for stor, og slik at nødvendig prisøkning ikke oppleves urimelig i markedet.

Vennlig hilsen

Stig Anders Ohrvik

Rådgiver

Trafikkforum